

ภาษาหนังสือพิมพ์ : ภาษาข่าวโครయాเตะ

ผศ. เอกิจ พันธุ์เอกิจอมร

**โปรดสัตว์ได้บาบ
นศ.หนุ่มจำไปเกิดใหม่
หลังถูกรุมฆ่าโหด**

**ถอยถีกว่า ราคาคุ้มโหด
“รถทมิ” ไม่ยอมใช้
ยู่ณกวนโถย ยู่ถีก**

ข้อความข้างบนนี้คือตัวอย่างหัวข้อของหนังสือพิมพ์รายวันทุกวันนี้ ผู้อ่านจำนวนหนึ่งอาจพอใจ ในขณะที่ผู้อ่านบางคนอาจมองว่าการใช้ถ้อยคำภาษาของหนังสือพิมพ์ออกจะโลดโผนล้ำยุคไปเรื่อยๆ จนกู่ไม่กลับ ก่อนที่จะจัดตัวเองให้เป็นผู้อ่านประเภทใด ทั้งประเภทพึงพอใจกับการพาดหัวข่าวในลักษณะนี้ หรือ ประเภทไม่เห็นด้วยก็ตาม ควรได้เข้าใจธรรมชาติของการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ก่อนเป็นเบื้องต้น

การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์อาจจำแนกได้เป็นสองประเภท ประเภทแรกเป็นภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าว (Head Headline) และความนำข่าว (Lead) อีกประเภทหนึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในเนื้อหาหรือรายละเอียดของข่าว (Details)

ภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวและความนำเป็นถ้อยคำภาษาที่ค่อนข้างสั้นกระชับ กะทัดรัด เน้นความเคลื่อนไหวให้เห็นภาพพจน์ และที่สำคัญต้องสามารถเร้าอารมณ์ จุดความสนใจของผู้อ่านได้อย่างรวดเร็ว

จึงสังเกตได้ว่าถ้อยคำประเภทพืดจัด, ยกเครื่อง, ก่อหวอด, แฉ, แฉโพย, เปิดโปง, ส่อเค้าว่าน, ปะทะ, ออกโรง, โดดด้าน, ซ้ำแหละ, เดินหน้าชน, ฉุนขาด, ชัดแย้งหนัก, รุกคืบ, ตอกลิ้ม, เปิดอก, ฯลฯ มีปรากฏบ่อยๆ ในการเขียนพาดหัวข่าวและความนำ คำต่างๆเหล่านี้ผู้เขียนพาดหัวข่าวและความนำข่าวมาจากหลายๆ วงการ โดยเฉพาะวงการบันเทิงปัจจุบัน ทั้งการแสดงดนตรี, เพลงและภาพยนตร์ ล่าสุดการแสดงคอนเสิร์ตของไมเคิล แจ็คสัน ราคาเพลงพ็อบของโลกที่มาเปิดการแสดงที่ประเทศไทยเมื่อปลายเดือนสิงหาคม 2536 ก็มีการใช้คำว่า “คล่าเป้า” ในการพาดหัวข่าว

คำว่า “คล่าเป้า” หรือ “ลูบเป้า” เป็นคำที่หนังสือพิมพ์ให้กับทำเด่นทำหนึ่งของแจ๊คสันที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันหนาหูเป็นพิเศษ ถึงกับหนังสือพิมพ์บางฉบับใช้คำว่า “ลูบจู” ด้วยซ้ำไป ใครจะไปคิดว่ากิริยาของแจ๊คสันดังกล่าว จะกลายเป็นคำที่เรียกการแสดงของเขา คำกิริยานี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์การแสดงของแจ๊คสันไปโดยปริยาย เมื่อใช้เรียกเมื่อไรก็เป็นที่ยูจกกันเมื่อนั้น

นอกจากการใช้คำที่สั้น กระชับ กระทัดรัด เน้นการเคลื่อนไหว เห็นภาพพจน์และเร้าอารมณ์แล้ว ยังพบว่าถ้อยคำภาษาในหัวข่าวและความนำยังนิยมใช้คำย่อ, คำย่น, และตัวย่อ เช่น ในหลวง, สมเด็จฯ, พระเทพฯ, นายกฯ, รมต., จยย., จนท., ปตท., กทพ., คตส., ธสน., ธปท., ฯลฯ

การใช้คำย่อและตัวย่อในหนังสือพิมพ์ปัจจุบันนิยมแพร่หลายมากกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะการใช้คำย่อ บางครั้งเกินเลยไปจากคำที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติของราชบัณฑิตยสถาน อาจจะเป็นเนื่องจากคำที่กำหนดไว้เดิมไม่เพียงพอกับการใช้งานประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง อาจเกิดจากนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่มุ่งความรวดเร็ว กระชับและประหยัดเนื้อที่มากขึ้น จึงนิยมใช้ตัวย่อใหม่ๆ เช่น คำว่า “รัฐธรรมนูญ” ใช้คำว่า รธน., “จักรยานยนต์” ใช้ “จยย., “เจ้าหน้าที่” ใช้ จนท., “ต่างประเทศ” ใช้ ตปท. แม้คำว่า “สมาคม” ก็ย่อเหลือ ส. เช่น นายกฯ ส.ยูโด คือ นายกสมาคมยูโด

นอกจากนี้ ถ้อยคำที่มักปรากฏในหัวข่าวและความนำอีกประเภทหนึ่งคือการใช้นามสมญา (Nickname) หนังสือพิมพ์นิยมใช้นามสมญากับบุคคลสำคัญในข่าวนอกจากการระบุชื่อเฉยๆ เช่น ชวน, ขวลิขิต, อุทัย, สวัสดิ์, ประทีน, ฯลฯ นามสมญาที่ปรากฏบ่อยๆ เช่น ชวน ลูกแม่แก้ว, บิ๊กจิ๋ว, มหามือเดียว, บิ๊กสงค์, มท.1, หม่อมอ้อย (ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล) โดยเฉพาะในช่วง รสช.ครองเมือง นามสมญาที่มีคำว่า “บิ๊ก” นำหน้าจะแพร่หลายเป็นพิเศษ ส่วนมากจะใช้กับนายทหารใหญ่ที่เรื่องอำนาจในขณะนั้น เช่น บิ๊กจ๊อด, บิ๊กสุ, บิ๊กเต้, บิ๊กตุ้ย, บิ๊กหนูน ฯลฯ แม้แต่บุคคลสำคัญที่มีใช้นายทหารใหญ่ แต่เป็นผู้ดำเนินแต่ละส่วนงาน เช่น รัฐมนตรีหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวง ทบวง กรม ก็นิยมใช้นามสมญาที่มีคำว่า “บิ๊ก” นำหน้า เช่น บิ๊กศธ, บิ๊กกรมพลฯ, บิ๊กกทม. ฯลฯ บางครั้งนามสมญาก็นิยมขึ้นต้นด้วยคำเรียกเครือญาติ ที่พบบ่อยๆ ก็คือ นำชาติ, หม่อมป่า, ป่าเปรม ฯลฯ

เป็นที่สังเกตได้ว่า การใช้นามสมญาบางคำอาจยืดยาวกว่าการใช้ชื่อจริงธรรมดา แต่ก็ทำให้เห็นภาพพจน์และเร้าอารมณ์ได้มากกว่า เช่น ถ้าใช้คำว่า “จำลอง” จะไม่น่าสนใจหรือเร้าอารมณ์ได้เท่ากับ “มหา

มือเดียว” หรือ “กระบี่มือเดียว” และถ้าใช้ว่า “ชวลิต” จะไม่เห็นภาพเท่ากับ “บึกจิว” หรือ “มท.1” แต่
นามสมญาบางคำก็ใช้เพื่อให้หมายรู้ว่าเป็นคนไหน เพราะเหมือนมีคนชื่อเหมือนกันหลายคนในแวดวงเดียวกันก็มี
เช่น ในคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน รัฐมนตรีที่ชื่อ “สุเทพ” มีสองคน คือนายสุเทพ อัดถากร รัฐมนตรีว่า
การทบวงมหาวิทยาลัย และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อหนังสือพิมพ์จะพาดหัวข่าวหรือเขียนความเกี่ยวกับนายสุเทพ เทือกสุบรรณ จึงนิยมใช้ว่า “เทพเทือก”
เพื่อให้เป็นที่เข้าใจว่าหมายถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้เป็นต้น

การที่หนังสือพิมพ์นิยมใช้ถ้อยคำภาษาประเภทที่กล่าวมาข้างต้นในการพาดหัวข่าวและความนำ เรา
พอสรุปเป็นเหตุผลในการปฏิบัติดังนี้ได้ดังนี้

1. เพื่อจุดความสนใจ ให้ผู้อ่านสนใจในแต่ละข่าว ซึ่งมีอันดับความสำคัญไม่เท่ากัน หัวข่าวใหญ่มีความ
สำคัญกว่าหัวข่าวเล็ก นอกจากความใหญ่เล็กของหัวข่าวแล้ว ถ้อยคำภาษาที่ใช้ก็สำคัญที่จะจุดความสนใจ
ได้มากน้อยเพียงใด เช่น

มือบสกถย จี๊
หมิ่นพระบรมเดชาย
แฉเหตุปลด อ.ดร.
ออกคำสั่ง “ไม่บังควร”
ดับไฟได้
มีแต่น้ำลายเป็นผอย
ตีฝีปากสนุกทุกวัน
ส่วนใจตีปีกสบาย

2. เพื่อสร้างภาพพจน์ ข้อความที่มีความหมายเดียวกัน แต่หากใช้คำต่างกัน ผู้อ่านจะมองเห็น
ภาพพจน์ต่างกัน เช่น ใช้คำว่า “ปรับปรุง” กับ “ยกเครื่อง” ในความหมายว่าปรับปรุงแก้ไขสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คำว่า
“ยกเครื่อง” จะให้ภาพพจน์ได้มากกว่า ตัวอย่าง การพาดหัวข่าวที่ใช้ถ้อยคำภาษาที่ให้ภาพพจน์อย่างดียิ่ง เช่น

น้ำตาท่วมวัดมกุฏ
อาลัย ป้า ส.
แนะสร้างอนุสาวรีย์

3. เพื่อเร่งเร้าอารมณ์ โดยเฉพาะในข่าวอาชญากรรม เนื่องจากเนื้อหาของข่าวประเภทนี้ค่อนข้างเร่ง
เร้าอารมณ์ผู้อ่านเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ถ้าหากพาดหัวข่าวหรือเขียนความนำด้วยถ้อยคำภาษาธรรมดา ก็จะไม่
สอดคล้องกันเนื้อหาข่าว จึงเป็นช่องทางให้ผู้เขียนหัวข่าวและความนำข่าวใช้ถ้อยคำประเภทเร่งเร้าอารมณ์ใน

ข่าวอาชญากรรม จนบางครั้งถึงกับเป็นการ “ขายหัวข่าว” ไปก็มี เช่น

ข่าวใหม่อดลิ้มรสปลามัน

พาทัวร์นรก

เป็นข่าวของข่าวหนุ่มที่ไม่ได้อยู่ฉันสามีภรรยา กับเจ้าสาวของตนหลังแต่งงานถึงสี่เดือน แล้วก่อคดีฆ่า ภรรยา(ในนาม) และตัวเองตาย

4. เพื่อสื่อความหมายได้รวดเร็ว เนื่องจากโครงสร้างของข่าวจำเป็นต้องมีหัวข่าวความนำและรายละเอียดของข่าว เพื่อประหยัดเวลาของผู้อ่านที่ไม่มีเวลาอ่านรายละเอียดของข่าว เพราะเพียงเหลือบดูหัวข่าว หรืออ่านความนำข่าวก็เพียงพอแล้ว จึงต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนและรวดเร็ว ถ้าใช้ถ้อยคำภาษาตามธรรมดาๆ จะสื่อความหมายช้ากว่า เช่น

รมช.สุทัศน์ออกโรงป้อง

ห้ามรังแกปลัดแรมโบ้

จะเห็นได้ว่า การใช้ถ้อยคำภาษาในพาดหัวข่าวข้างต้นใช้คำน้อยแต่ได้ความมาก โดยเฉพาะวลีที่แสดง การเคลื่อนไหว “ออกโรงป้อง” และ “ห้ามรังแก” อันมีความหมายถึง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายสุทัศน์ เงินหมื่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่นายมณฑลชาติสุวรรณ ปลัดอาวุโสอำเภอกระทุ้ง จังหวัดภูเก็ต ให้ข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการสัมมนาข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งนายสุทัศน์เห็นด้วย กับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนายมณฑล จึงแสดงตัวชัดเจนว่าหากทางกระทรวงมหาดไทยตั้งกรรมการ สอบสวนนายมณฑลหรือนายมณฑลจะไม่ได้รับความเป็นธรรมใดๆ นายสุทัศน์ยินดีช่วยเหลือทันที

ส่วนคำว่า “ปลัดแรมโบ้” ซึ่งเป็นนามสมญาที่หนังสือพิมพ์ตั้งให้นายมณฑลนั้น ก็สามารถสื่อ ความหมายได้ชัดเจนยิ่งกว่าจะใช้ชื่อ “มณฑล” เพราะจะไม่เรงเร้าอารมณ์และจุดความสนใจมากเท่านามสมญา

ส่วนการเขียนเนื้อหาหรือรายละเอียดของข่าวนั้น ความมุ่งหมายก็เพื่อขยายความจากความนำและหัว ข่าว จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาการรายงานข่าว (Reporting) นั่นคือต้องเป็นภาษาแบบแผน ภาษาที่สุภาพ เพราะไม่มีความจำเป็นต้องประหยัดเวลา, ประหยัดเนื้อที่ หรือเรงเร้าอารมณ์ เพื่อสร้างภาพพจน์หรือ จุดความสนใจของผู้อ่านอีกต่อไปแล้ว ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในส่วนที่เป็นเนื้อหาข่าวคือผู้ที่มีเวลาพอที่จะ ติดตามรายละเอียดของข่าว

เราจึงพบว่ารูปแบบของภาษาในการรายงานข่าวในส่วนที่เป็นรายละเอียดของข่าว จะขึ้นต้นด้วยการ ระบุวันเวลา วันเดือนปีและสถานที่ แล้วตามด้วยบุคคลในข่าว เช่น “เมื่อเวลา 8.00 น. วันที่ 2 พฤศจิกายนนี้ ณ ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช นายสุชาต พงษ์เหนือ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดเผย ก่อนเข้าห้องประชุมบนศาลากลางว่า...”

จากนั้นเป็นการรายงานคำให้สัมภาษณ์หรือการเปิดเผยของบุคคลในข่าว คำให้สัมภาษณ์แต่ละตอนอาจสอดแทรกด้วยการยกคำพูดของบุคคลนั้นๆ มีลักษณะนี้เรียกว่า "อัญพจน์" หมายถึงคำพูดที่อยู่ในเครื่องหมายสุชาญกล่าวต่อไปว่า, ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชกล่าวในที่สุด ข้อความสุดท้ายเป็นตอนปิดท้ายเนื้อหาข่าว

ลักษณะถ้อยคำภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าวที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว จึงแตกต่างไปจากถ้อยคำภาษาในหัวข้อข่าวและความนำข่าวในสาระสำคัญบางประการดังนี้

1. เป็นภาษาแบบแผนหรือภาษาราชการ ถ้อยคำมักเป็นกลุ่ม ภาษาต่างประเทศ คำย่อ ด้วยจะไม่ใช้โดยไม่จำเป็น ยกเว้น กฤษณะกรี ผู้ว่าการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กล่าวต่อไปว่า....." ไม่จำเป็นต้องใช้เต็มคำอีก

ในการเขียนรายละเอียดของข่าวไม่ใช้ภาษาปากที่ใช้ในหัวข้อข่าวและความนำข่าวไปได้ แต่ในเนื้อหาข่าวจะใช้ เช่น

เมื่อเวลา 20.30 น. วันที่ 5 พฤศจิกายนนี้ ขณะที่ยืนอยู่ที่บ้านเลขที่ 1/8 หมู่ 4 ต.กำแพงเซา อ.เมือง นครศรีธรรมราช กำลังนั่งดื่มสุรากับเพื่อนอีก 2-3 คน ที่บ้านเลขที่ดังกล่าว....."

2. ไม่ใช้นามสมญา ดังกล่าวแล้วว่าการใช้นามสมญาจะใช้เฉพาะในกรณีพาดหัวข่าวและความนำข่าว โดยมิวัตถุประสงค์เพื่อจุดความสนใจ เร่งเร้าอารมณ์ หรือภาพพจน์ และเพื่อความรวดเร็วในการสื่อความหมาย ในการเขียนรายละเอียดของข่าวจึงไม่จำเป็นต้องใช้คำย่อที่ไม่มีความจำเป็นแล้ว ยังถือเป็นการไม่สุภาพอีกด้วย แถมนี่เป็นภาษาแบบแผนอีกประการหนึ่ง แม้การใช้นามสมญาจะสั้นกระชับและสามารถสื่อความได้รวดเร็วมากก็ตาม แต่พิจารณาในแง่ของการของการใช้ภาษาในการรายงานข่าวอาจไม่เหมาะสมนัก เช่น การรายงานข่าวใหญ่หน้าแรกว่า "จึงเห็นเหตุ วิทยุณาน "ป่า ส." ไม่สงบ" ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันี่ 20 ตุลาคม 2536 ในรายละเอียดของข่าว มีการใช้สมญานามว่า "ป่า ส." (ส. อาสนจินดา) และ "ป่าตุ้" (นางสมใจ อาสนจินดา) ครอบคลุม ดังเนื้อหาข่าวต่อไปนี้

ป่าตุ้กล่าวว่ามียู่เรื่องหนึ่งที่รู้สึกไม่ค่อยดีนัก คือของนายโกวิท วัฒนกุล เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา นายโกวิทได้ให้สัมภาษณ์ในรายการทีวีบ้าง หนังสือพิมพ์บ้างว่าจะหาเงินช่วยป่า ส. เช่น จัดคอนเสิร์ตตามคาเฟ่ หรือจัดกิจกรรมบางอย่าง โดยอ้างชื่อป่า ส. ครอบคลุม บางครั้งยังออกข่าว ได้มอบเงินให้ป่าตุ้แล้วหนึ่งแสนบาท ทั้งๆ ที่ยังไม่เคยรับสัปดาห์เดียว ดยป่าตุ้ป่วยอยู่ที่ ร.พ.รามาย ก็ไม่เคยเห็นแม้แต่เงาของนายโกวิท ซึ่งยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเร็วๆ นี้ นายโกวิทให้สัมภาษณ์กับนิตยสารหนึ่งว่าคอยดูแลเทคแคร์ป่า ส. ครอบคลุม จนกระทั่งป่า ส. ออกจากโรงพยาบาล ซึ่งทำให้ตนไม่พอใจอย่างมาก เพราะไม่เป็นความจริง ตนสุดทนจึงยกหูโทรศัพท์ไปที่บ้านนายโกวิท เพื่อคุยให้รู้เรื่องว่ามันอะไร

เปิดเผยของบุคคลในข่าว คำให้สัมภาษณ์แต่ละตอนอาจสอดแทรกด้วยการยกคำพูดของบุคคลนั้นๆ มีลักษณะนี้เรียกว่า "อัญพจน์" หมายถึงคำพูดที่อยู่ในเครื่องหมายสุชาญกล่าวต่อไปว่า, ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชกล่าวในที่สุด ข้อความสุดท้ายเป็นตอนปิดท้ายเนื้อหาข่าว

ลักษณะถ้อยคำภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าวที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว จึงแตกต่างไปจากถ้อยคำภาษาในหัวข้อข่าวและความนำข่าวในสาระสำคัญบางประการดังนี้

1. เป็นภาษาแบบแผนหรือภาษาราชการ ถ้อยคำมักเป็นกลุ่ม ภาษาต่างประเทศ คำย่อ ด้วยจะไม่ใช้โดยไม่จำเป็น ยกเว้น กฤษณะกรี ผู้ว่าการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กล่าวต่อไปว่า....." ไม่จำเป็นต้องใช้เต็มคำอีก

ในการเขียนรายละเอียดของข่าวไม่ใช้ภาษาปากที่ใช้ในหัวข้อข่าวและความนำข่าวไปได้ แต่ในเนื้อหาข่าวจะใช้ เช่น

เมื่อเวลา 20.30 น. วันที่ 5 พฤศจิกายนนี้ ขณะที่ยืนอยู่ที่บ้านเลขที่ 1/8 หมู่ 4 ต.กำแพงเซา อ.เมือง นครศรีธรรมราช กำลังนั่งดื่มสุรากับเพื่อนอีก 2-3 คน ที่บ้านเลขที่ดังกล่าว....."

2. ไม่ใช้นามสมญา ดังกล่าวแล้วว่าการใช้นามสมญาจะใช้เฉพาะในกรณีพาดหัวข่าวและความนำข่าว โดยมิวัตถุประสงค์เพื่อจุดความสนใจ เร่งเร้าอารมณ์ หรือภาพพจน์ และเพื่อความรวดเร็วในการสื่อความหมาย ในการเขียนรายละเอียดของข่าวจึงไม่จำเป็นต้องใช้คำย่อที่ไม่มีความจำเป็นแล้ว ยังถือเป็นการไม่สุภาพอีกด้วย แถมนี่เป็นภาษาแบบแผนอีกประการหนึ่ง แม้การใช้นามสมญาจะสั้นกระชับและสามารถสื่อความได้รวดเร็วมากก็ตาม แต่พิจารณาในแง่ของการของการใช้ภาษาในการรายงานข่าวอาจไม่เหมาะสมนัก เช่น การรายงานข่าวใหญ่หน้าแรกว่า "จึงเห็นเหตุ วิทยุณาน "ป่า ส." ไม่สงบ" ของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันี่ 20 ตุลาคม 2536 ในรายละเอียดของข่าว มีการใช้สมญานามว่า "ป่า ส." (ส. อาสนจินดา) และ "ป่าตุ้" (นางสมใจ อาสนจินดา) ครอบคลุม ดังเนื้อหาข่าวต่อไปนี้

ป่าตุ้กล่าวว่ามียู่เรื่องหนึ่งที่รู้สึกไม่ค่อยดีนัก คือของนายโกวิท วัฒนกุล เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา นายโกวิทได้ให้สัมภาษณ์ในรายการทีวีบ้าง หนังสือพิมพ์บ้างว่าจะหาเงินช่วยป่า ส. เช่น จัดคอนเสิร์ตตามคาเฟ่ หรือจัดกิจกรรมบางอย่าง โดยอ้างชื่อป่า ส. ครอบคลุม บางครั้งยังออกข่าว ได้มอบเงินให้ป่าตุ้แล้วหนึ่งแสนบาท ทั้งๆ ที่ยังไม่เคยรับสัปดาห์เดียว ดยป่าตุ้ป่วยอยู่ที่ ร.พ.รามาย ก็ไม่เคยเห็นแม้แต่เงาของนายโกวิท ซึ่งยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเร็วๆ นี้ นายโกวิทให้สัมภาษณ์กับนิตยสารหนึ่งว่าคอยดูแลเทคแคร์ป่า ส. ครอบคลุม จนกระทั่งป่า ส. ออกจากโรงพยาบาล ซึ่งทำให้ตนไม่พอใจอย่างมาก เพราะไม่เป็นความจริง ตนสุดทนจึงยกหูโทรศัพท์ไปที่บ้านนายโกวิท เพื่อคุยให้รู้เรื่องว่ามันอะไร

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่ามองเผิน ๆ การใช้นามสมญาในการรายงานรายละเอียดของข่าว ไม่น่าเป็นการเสียหายแต่อย่างใด อาจมีข้อดีตรงที่สั้น กระชับ และสื่อความหมายได้ดีไม่แพ้การใช้นามเต็ม ๆ แต่การใช้นามสมญาลักษณะนี้น่าจะเหมาะสมกว่า ถ้าเป็นข้อเขียนส่วนตัว เช่น จดหมายส่วนตัว แทนที่จะเป็นการรายงานข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏต่อสาธารณชน ทำนองเดียวกับกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนใช้สรรพนามแทนตัวอย่างกันเองว่า “พี่” และแทนผู้สัมภาษณ์ว่า “น้อง” แล้วคำสัมภาษณ์นั้น ๆ พิมพ์เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์เช่นที่นิยมปฏิบัติกันทั่วไป

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่นักหนังสือพิมพ์ควรได้ยึดเป็นหลักการใช้ภาษา ทั้งในการหาข่าว ความนำข่าวและเนื้อหาข่าว คือการใช้ภาษาที่สามารถสื่อความหมายแก่ผู้อ่านได้อย่างรวดเร็วและตรงตามวัตถุประสงค์ หากใช้คำที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์บางกลุ่ม บางเหล่าไม่สามารถเข้าใจได้ชัดเจน การสื่อความหมายก็อาจบกพร่องได้ รวมทั้งการใช้คำบางคำที่รู้กันในวงจำกัด หรือคำที่ใช้ในความหมายหนึ่ง แต่นำไปใช้กับอีกความหมายหนึ่ง ข้อควรสังเกตในกรณีเหล่านี้ อาจแยกเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

1. การใช้คำที่เข้าใจในวงจำกัด คำที่ใช้ในบางวงการ เช่น วงการธุรกิจ หรือเศรษฐกิจบางคำว่า “หึ่งเซ็ง” ซึ่งหมายถึงสภาพเศรษฐกิจ, “แจ๊กอ๊ก” เป็นคำสแลง หมายถึง บาบเวร เช่น ถ้าจะพาดหัวข่าวว่า “หึ่งเซ็งปีหน้าแจ๊กอ๊ก” หุ่นส่อเค้ารูดมหาราช” คำว่า “หึ่งเซ็ง” และ “แจ๊กอ๊ก” จะเป็นที่เข้าใจในหมู่ผู้อ่านส่วนใหญ่เพียงใด ส่วน “รูดมหาราช” น่าจะเป็นที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว หรือเคยมีหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งพาดหัวข่าวว่า

ย้ายด่วน ดร.กระทืบเด็ก
พล่านล้มคดี
สวป.พยายามเกี้ยเซี้ย
อ.ดร.บินไปสวเอง

คำว่า “เกี้ยเซี้ย” แปลว่า รอมชอม, โกล่เกลี่ย, ก็น่าเห็นใจว่าถ้าใช้คำว่า “โกล่เกลี่ย” จะไม่แรงเร้าอารมณ์หรือไม่น่าสนใจเท่าที่ควรกระมัง ทั้ง ๆ ที่น่าจะสื่อความหมายได้ดีกว่า “เกี้ยเซี้ย” หรือว่าจะต้องให้เป็นปริศนาเข้าใจจึงจะน่าสนใจ

2. การใช้คำที่ผิดความหมาย ปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับใช้คำว่า “เปิดบริสุทธิ์” ในหลายๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไร ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับความบริสุทธิ์ของผู้หญิงตามความหมายดั้งเดิมเลยแม้แต่น้อย แม้แต่การเปิดใช้ทางด่วนก็ยังใช้คำนี้ ดังปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 3 กันยายน 2536 พาดหัวข่าวว่า

หน้าสี่ใช้ทาง “ด่วน 2”
แห่ทั้งกรุง
คิวยาวเปิดบริสุทธิ์

การพาดหัวข่าวเช่นนี้ ทำให้เห็นภาพของถนนเข้าคิวยาวเหยียดเพื่อรอใช้ทางด่วนเป็นครั้งแรก แม้จะ

สื่อความหมายได้ดี แต่ในแง่ความรู้สึกผู้อ่านจะยอมรับได้มากน้อยเพียงใด

อีกคำหนึ่งที่นิยมใช้กันมาก คือคำว่า “ธนาคาร” โดยนำไปใช้กับคำอื่นๆ ในความหมายที่เกี่ยวกับจำนวนมาก หรือเป็นที่ที่เก็บของนั้นๆ เช่น ธนาคารเลือด, ธนาคารข้าว, ธนาคารกระบือ, ธนาคารอสุจิ ฯลฯ ถ้าไม่ใช้คำว่า “ธนาคาร” จะไม่สามารถเลือกใช้คำอื่นที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกันหรือ ถ้าใช้คำว่า “คลัง” แทนจะเหมาะสมกว่าหรือไม่ เรามีคำว่า คลังสินค้า, คลังแสง, คลังสรรพาวุธ ถ้าใช้คำว่า คลังเลือด, คลังข้าว, คลังกระบือ, คลังอสุจิ ฯลฯ ความหมายจะตรงกว่าและสื่อความรู้สึกได้ดีกว่าหรือไม่อย่างไร น่าจะพิจารณาดู

หรืออย่างการพาดหัวข่าวว่า “มหากาพย์กีฬาโลกเริ่มแล้ววันนี้” แทนที่จะใช้ว่า “มหกรรมกีฬาโลก” หรือ “อภิมหากีฬาโลก” ซึ่งน่าจะเหมาะสมกว่า

เหล่านี้เป็นข้อสังเกตที่นักหนังสือพิมพ์และผู้อ่านจะพึงพิจารณา ในฐานะที่หนังสือพิมพ์ได้ชื่อว่าเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามโครงการในการใช้ภาษาในขณะเดียวกัน และเป็นผู้ทรงอิทธิพลในการชี้้นำการใช้ภาษาของประชาชนอย่างไม่รู้ตัว ถ้าหนังสือพิมพ์ชี้นำไปในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง ก็จะเป็นคุณูปการต่อการใช้ภาษาของประชาชนในชาติ แต่ถ้าชี้นำไปในทางตรงกันข้าม บางทีในปี 2537 ซึ่งจะจัดเป็น “ปีวัฒนธรรมไทย” คณะกรรมการจัดงานอาจมีงานเพิ่มขึ้นในการรณรงค์ใช้ภาษาให้ถูกต้องก็เป็นได้.

